

Kako izboljšati kulturo komunikacije na šoli?

Gabrijela Šturm,

GRM Novo mesto – center biotehnik in turizma

Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija

Člani šolskega razvojnega tima (ŠRT) biotehniške gimnazije na GRM-u Novo mesto – centru biotehnik in turizma smo se skupaj s pomočnico ravnateljice v šolskem letu 2013/14 udeležili delavnic timskega coachinga. Z izpeljavo delavnic smo bili zelo zadovoljni, to kar se nam je zdelo izjemno dragoceno, pa je bilo spoznanje, da smo člani ŠRT-ja pripravljeni tudi po formalno zaključenem projektu Posodabljanje gimnazije delovati kot tim naprej in se aktivno vključevati v reševanje problematike, ki se pojavlja na šoli.

V procesu usposabljanja ŠRT-jev smo pridobili toliko znanja, da si upamo sami pripraviti in izpeljati nekatere delavnice za sodelavce (ki so običajno zahtevni udeleženci) in je takšno delo s kolektivom postalo lažje, kot je bilo pred 7 leti na začetku delovanja tima. Na delavnicah timskega coachinga smo z dr. Zoro Rutar Ilc »prereševali« delovanje našega tima, ugotavljali našo kompatibilnost, predvsem pa smo skozi proces našli možnost za naše nadaljnje delovanje na šoli. Tako smo z viharjenjem možganov prišli do nabora nekaterih področij dela in življenja na šoli, ki bi jih bilo potrebno izboljšati, ali jim vsaj posvetiti več pozornosti, in bi lahko člani tima za to nekaj storili.

Strinjali smo se, da postaja vse bolj pereč problem komunikacija (v najširšem pomenu besede), ki je hkrati najpogostejša dejavnost na šoli in zajema prav vse udeležence. Da je na naši šoli neustrezna komunikacija sorazmerno pogosta težava, je razlog verjetno tudi v tem, da izobražujemo za zelo različne programe – od nižjega poklicnega izobraževanja, poklicnega, do srednjega strokovnega ter tehniške gimnazije. To pomeni, da imamo na šoli zelo različne dijake, ki prihajajo iz različnih okolij, z različnimi cilji in pričakovanji, zaradi česar je njihova komunikacija (in komunikacija z njimi) zelo različna. Te teme smo

se že lotevali v preteklih letih, ko smo pod vodstvom dr. Krofliča in njegove ekipe izdelali vzgojni koncept šole, vendar kot kaže, je za šole to »večna« tema.

Tako smo se po zadnji delavnici timskega coachinga odločili, da izpeljemo lasten projekt s ciljem, kako izboljšati kulturo komunikacije na šoli. V mislih smo imeli komunikacijo v najširšem pomenu, to je besedno in nebesedno (obnašanje, dejanja, nasilno vedenje ...) in v vseh položajih in prostorih (pri pouku, na hodnikih, v jedilnici, pri praktičnem pouku ...). Od udeležencev sporazumevanja pa smo se osredotočili na relacijo učitelji oz. strokovni sodelavci in dijaki ter obratno.

Projekta, ki bo verjetno večleten, smo se lotili tako, da smo v juniju 2014 sodelavcem poslali kratek spletni vprašalnik, s katerim smo želeli izvedeti, kateri so zanje na šoli najbolj pereči problemi oz. katere situacije vidijo kot najbolj težavne (z vidika komunikacije z dijaki). Po lastni presoji smo navedli nekaj primerov in dali možnost sodelavcem, da sami dodajo svoje predloge. V timu smo se dogovorili, da bomo prvo leto na delavnicah iskali rešitve za tri področja komunikacije, ki bodo po mnenju sodelavcev najbolj pereča.

Sodelavci so kot največje probleme na šoli, ki so povezani s komunikacijo, izbrali:

- nespoštljiv odnos dijakov do učiteljev in drugih zaposlenih 25 %,
- poškodovanje šolskega inventarja 20 %,
- disciplina pri pouku 14 %.

Člani ŠRT-ja, pomočnica ravnateljice in ravnateljica, smo do avgusta pripravili in izvedli 3 delavnice na izbrane teme oz. problematiko na šoli, ki so potekale po končanem dopustu, in sicer istočasno. Sodelavce smo naključno razdelili v tri skupine (v vsaki je bilo 15–20 učiteljev), ki so aktivno sodelovali v eni

delavnici, nato pa so se zamenjali in v ostalih dveh delavnicah (v krajši izvedbi) bili seznanjeni z rezultati dela sodelavcev, ki so jih dopolnili s svojimi predlogi.

Delavnice so potekale tako, da smo vodje na začetku podali nekatera strokovno-teoretična izhodišča (na osnovi literature), večinoma pa smo izhajali iz lastnega šolskega stanja. V nadaljevanju pa je tekla debata s sodelavci v delavnici, kjer smo s pomočjo delovnih listov iskali možne rešitve za izboljšanje stanja.

Slika 1: Anja Kocjančič, 6 let

Primer: za delavnico, v kateri so iskali rešitve, kako zmanjšati škodo, ki nastane na šolskem inventarju (predvsem zaradi »nebesedne« komunikacije dijakov), sta na primer sodelavca že ob koncu pouka v juniju po šoli posnela primere poškodovanja inventarja (poškodovana vrata, popisane stene, radiatorji, poškodovani umivalniki ...) in nastal je filmček, ki smo ga v septembru ob začetku pouka pokazali tudi dijakom in je imel velik učinek tako na dijake kot tudi na učitelje v delavnici.

Predloge in možne rešitve, ki so jih sodelavci podali v delavnicah, smo člani ŠRT-ja in vodstvo šole pregledali ter uporabili za dva dokumenta, ki sta nastala kot rezultat delavnic in v pomoč sodelavcem ter še posebej razrednikom:

- a) Izdelali smo PP predstavitev za razrednike, ki so jo lahko uporabili na prvi razredni uri in so v njej predstavljena pravila dela in obnašanja na šoli in predvsem pri pouku (na zgoščen, prijazen in zanimiv način).
- b) Izdelali smo izbor predlogov in možnih rešitev za učitelje, kako lahko postopamo v situacijah, ki so težavne (npr.: če dijaki med poukom klepetajo, če učitelju »skačejo« v besedo, so nesramni do sošolcev ali učitelja ...).

Pri tem pa smo ves čas poudarjali, da je pri pouku potrebno delati predvsem na »preventivni« disciplini, saj to posledično izboljša tudi vso komunikacijo.

Vsi predlogi in možne rešitve so izhajali zgolj iz naših lastnih praktičnih izkušenj.

Rezultate našega dela v delavnicah smo učiteljem predstavili na uvodni seji učiteljskega zbora, kjer smo ponovno soglašali, da komunikacijo na šoli lahko izboljšamo samo, če bomo zares vsi upoštevali, kar smo se dogovorili, in če bomo pri tem dosledni.

Trajnost dogovorov skušamo ohranjati tako, da na vsaki drugi mesečni seji učiteljskega zbora na kratko preletimo, kar smo na začetku šolskega leta sprejeli glede izboljšanja komunikacije ter izrazimo lastna opažanja.

Že sedaj opažamo, da je za postopen napredek v dvigu kulture komunikacije na šoli potrebno večkratno in ponavljajoče se spominjanje in morda tudi opominjanje tako dijakov kot sodelavcev, da smo pozorni na neprimerno komunikacijo in upoštevamo osnovna pravila kulturnega obnašanja in sporazumevanja.

Odzivi sodelavcev na avgustovskih delavnicah, ki smo jih pripravili ŠRT in vodstvo, so bili zelo dobri. Sodelavci so bili zadovoljni, ker so imeli priložnost, da se o težavah, s katerimi se sooča vsak posameznik, odkrito pogovorimo, izmenjamo svoje izkušnje ter tako pomagamo drug drugemu. Zadovoljni so bili tudi zato, ker smo res izhajali iz lastnih konkretnih situacij brez pretiranega teoretiziranja.

V prihodnje načrtujemo tudi tematsko delavnico na temo komunikacije v razredu, ki pa jo bo vodila sodelavka Zavoda RS za šolstvo.